herpy

GEKKOER

Middle Eastern short-fingered gecko

Stenodactylus doriae

En af de største arter i slægten *Stenodactylus*: en slank, nataktiv jordlever med lange ben og frynsede tæer, der graver sig ned i sandet om dagen. Der findes kun lidt viden om pasningen, men arten kan holdes som sine nærmeste slægtninge i et tørt sandterrarie.

Familie: Gekkonidae Tidligere navn: *Ceramodactylus doriae; Ceramodactylus major; Stenodactylus major*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**5-8 cm** snude-kloak-længde
Vægt	**5-11 g**
Levetid	**9-10 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Jordboende og gravende**
Biotop	**Ørken**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 40 × 20 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**24-29 °C**
Hotspot	**35-38 °C**
Temperatur, nat	**18-24 °C**
Luftfugtighed	**40-60 %**
UVB	**Valgfri**
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis, parvis eller 1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**8 mdr.**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Inkubation	**60-80 dage** ved 27-30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er hverken opført under CITES eller i bilagene til EU's forordning om handel med vilde dyr, så der kræves ingen særlige papirer ved køb, salg eller indførsel. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav. Arten ses sjældent i handlen, og dyrene har traditionelt været vildfangede, så spørg sælgeren om herkomst, og vælg helst opdrættede dyr.

Om arten

Stenodactylus doriae er en af de største arter i slægten. Kroppen måler op til 8 cm fra snude til kloak. Voksne dyr vejer omkring 5-6 g, og de tungeste op til 11 g. Benene er lange og tynde, og tæerne har på siderne en frynse af spidse, takkede skæl, som giver godt fodfæste på løst sand. Store skæl omkring øjnene beskytter mod sandet, når dyret graver. Tæerne har ingen klæbelameller, så gekkoen kan ikke klatre på lodrette flader.

Arten blev beskrevet i 1874 af William Thomas Blanford og er opkaldt efter den italienske zoolog Giacomo Doria. Ældre navne er *Ceramodactylus doriae*, *Ceramodactylus major* og *Stenodactylus major*. Gekkoen lever skjult om dagen og er aktiv efter mørkets frembrud. I fangenskab bliver den mindst 9 år gammel.

Ungerne er meget små ved klækningen, omkring 3 cm fra snude til kloak og knap 1 g. Hunner er kønsmodne fra omkring 5 cm. Hannerne er slankere og har en tydelig bule ved halens rod.

Udbredelse og levested

Arten findes i ørkenområder omkring Den Persiske Golf og på store dele af Den Arabiske Halvø: det sydvestlige Iran, Irak, Kuwait, Qatar, De Forenede Arabiske Emirater, Oman, Saudi-Arabien, Jordan og det sydlige Israel, hvor sandområderne i Arava-dalen er den vestligste grænse. Typelokaliteten er Bandar Abbas i Iran.

Gekkoen lever fra havniveau op til omkring 1.000 m. Dyrene i handlen er næsten altid vildfangede, og opdræt er sjældent.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

> **Oprindelig udbredelse:** Saudi-Arabien, Qatar, Iran, Irak, Israel, De Forenede Arabiske Emirater, Oman, Jordan og Kuwait.

LEVESTED

Stenodactylus doriae er knyttet til sand og lever i sandede områder med spredt vegetation. Den graver gange i sandet og gemmer sig i dem om dagen, og hunnerne graver også de huller, de lægger æg i. Om natten jager gekkoen insekter og andre små hvirvelløse dyr på jorden.

Klimaet er varmt og tørt med store udsving mellem dag og nat og en kølig vinter. Om sommeren bliver sandets overflade meget varm, mens det er køligere og fugtigere nede i gangene. Temperatur og fugtighed i gangene er ikke målt for arten.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af *Stenodactylus doriae*. Opstillingen følger de nærmeste slægtninge *Stenodactylus petrii* og *Stenodactylus sthenodactylus*, som stammer fra de samme ørkener. Tallene for luftfugtighed er lånt fra *Stenodactylus petrii*.

Bundarealet er vigtigere end højden, fordi gekkoen lever på jorden og ikke klatrer. Et par skal have mindst 60 × 40 × 20 cm (længde × bredde × højde), og en plastboks i den størrelse er nok. En han med to hunner skal have mere bundareal. Ungdyr kan holdes i mindre bokse.

Brug et lag fint, sigtet sand på 2-3 cm, gerne blandet med lidt tørv eller jord, så gangene ikke styrter sammen, når dyrene graver. Køkkenrulle er et enkelt alternativ til nyindkøbte dyr i karantæne. Tunge skjul af skifer eller korkbark skal stå direkte på bunden og ikke på sandet, så de ikke falder sammen over dyrene, når de graver under dem. Giv mindst ét skjul i den varme og ét i den kølige ende.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation Læs mere: Karantæne og hygiejne

TEMPERATUR

Om dagen skal der være 24-29 °C i terrariet og 35-38 °C på det varmeste sted, fx over en varmemåtte eller et varmebånd under bunden eller under en lampe i den ene ende. Den anden ende skal være køligere, så dyrene kan vælge. Om natten må temperaturen falde til 18-24 °C. Brug en termostat, og undgå varmesten.

Arten skal have en kølig periode på 6-8 uger ved 18-24 °C om vinteren for at yngle. Alle dyr, der er mindst halvt udvoksede, får den, og de voksne sættes gerne i hver sin mindre boks, mens de er kølige.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luften skal være lav til moderat fugtig, omkring 40-60 %. Forstøv en del af terrariet let om aftenen en eller to gange om ugen, så der kommer fugtige pletter og vanddråber, og lad resten være tørt. Forstøves der lige før dyrene kommer frem, spiser de ofte bedre.

Stil en lille, lav vandskål, der ikke kan vælte, fx et flaskelåg, i den kølige ende, og skift vandet mindst to gange om ugen. Nogle dyr bruger ikke skålen og drikker i stedet dråberne fra forstøvningen. Hold sandet let fugtigt under skjulet i den kølige ende eller giv et skjul med fugtigt mos, så dyrene selv kan vælge.

LYS OG UVB

Arten er nataktiv og kan leve uden UVB, når den får kalk med D3-vitamin gennem foderet. Et svagt UVB-lys over en del af terrariet er valgfrit, så længe dyrene kan grave sig ned i skygge. Hold 12 timers lys og 12 timers mørke om sommeren og lidt kortere dage om vinteren, gerne styret af et tænd-sluk-ur.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Grundfoderet er levende insekter, mest fårekyllinger, suppleret med voksmøllarver, melorme, mini-melorme og flyveudygtige bananfluer. Insekterne må højst være lige så brede som gekkoens hoved. Fodr om aftenen, flere gange om ugen. Voksne dyr får 2-8 insekter hver gang.

Pudr insekterne med kalk uden fosfor og hver anden eller tredje gang med et vitamin- og mineralpræparat. Unger skal have tilskud oftere.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Stenodactylus doriae er ikke til håndtering. Den er hurtig og skrøbelig, og halen kan tabes. Dyrene kommer frem efter mørkets frembrud og tilbringer dagen i deres gange. Hannerne kan give lyd. Nyindkøbte dyr er længe om at falde til og lægger ofte ikke æg det første år.

Et par eller en han med to hunner kan holdes sammen. Slås hannerne, eller bliver et dyr jagtet, skal de skilles ad. Hvordan arten trives i større grupper, er ikke dokumenteret.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne er slankere end hunnerne og har en tydelig bule ved halens rod. Hunnerne er kønsmodne fra omkring 5 cm fra snude til kloak. Den eneste angivelse af alderen er omkring 8 måneder i naturen; for fangenskab er den ikke dokumenteret. Sæt kun hunner i avl, når de er fuldt udvoksede, fordi æglægningen koster meget kalk.

PARRING

Avlen sættes i gang af den kølige periode om vinteren: 6-8 uger ved 18-24 °C. Når dyrene igen er varme og får længere dage, sættes hannen sammen med hunnen eller hunnerne. Parringen er ikke beskrevet nærmere for arten. Nyindkøbte dyr lægger sjældent æg det første år.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger et eller to æg pr. kuld og graver dem ned i sandet. Hold bunden let fugtig i et hjørne, så hun har et sted at lægge dem. Hvor mange kuld en hun lægger om året, er ikke dokumenteret. Giv hunnen rigeligt med kalk og insekter i hele sæsonen.

INKUBATION

Rugetal er ikke dokumenteret for arten. Tallene er lånt fra *Stenodactylus sthenodactylus*: ved 27-30 °C klækker æggene efter 60-80 dage. Æggene er hårdskallede og skrøbelige. Løft dem med en teske sammen med lidt af sandet, og flyt dem uden at vende dem til en lille boks med svagt fugtigt substrat. Hårdskallede gekkoæg tåler ikke vådt substrat. Æg, der ikke bliver fundet, kan klække i terrariet.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er meget små og skal have små foderdyr: nyklækkede fårekyllinger og bananfluer, pudret med kalk. Hold dem enkeltvis eller i små grupper af samme størrelse i en lille boks med fint sand og et skjul. Giv en lav skål med vand, og forstøv let om aftenen. Ungernes vækst er ikke dokumenteret for arten.

Sundhed og typiske fejl

Der er ingen sygdomme, der er særlige for arten, og de fleste problemer skyldes pasningen. De typiske fejl er:

- Udtørring, hvis der mangler vand, fugtige pletter eller lette forstøvninger. Tegnene er rynket hud og sløvhed.
- For lidt kalk og D3-vitamin, især hos hunner i æglægning. Det giver bløde knogler og rystelser.
- Hudrester, der sidder fast, hvis luften er for tør. Giv et fugtigt skjul.
- Halen kan tabes, hvis dyret gribes.

Lad en dyrlæge undersøge afføringen hos nye dyr, og hold dem i karantæne i mindst tre måneder.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.